

Mindannyian valamilyen függőségben élünk. Sok esetben ugyanazokat a harcokat vívjuk meg – mondta szerkesztőségünknek Laczkó Mihály, a Váci Egyházmegye gyermekvédelemmel foglalkozó lelkésze a szenvedélybetegségről folytatott beszélgetésben.

Mit foglal magába a Váci Egyházmegye gyermekvédelmi tevékenysége?

Az egyházmegyében 2002-ben létrehoztuk a Vándorok a Viharban Alapítványt. Kuratóriumában szenvedélybetegséggel, gyermekvédelemmel és mentálhigiéniával foglalkozó szakemberek vannak.

Szenvedélybetegek, elsősorban a kábítószerfüggő gyermekek rehabilitációját tűztük célul. 2006-ban sikerült elindítanunk számukra a [Szeletkő Gyermekotthont](#). Itt az ellátottak létszáma tizenhat fő, 12-17 évesek, nagyrészüket roma származású. 2009-ig vezetőként, azóta a fenntartó részéről dolgozom benne. Az egyházmegyében működik még egy ötszáz fős nevelőszülői hálózat, a gyerekek zömében Pest megyéből származnak, de vannak Komárom és Veszprém megyéből is gyerekeink.

Mit tartanak fontosnak az otthon életének kialakításában?

Kulcsszó a munkánkban a befogadás és a jelenlét. Fontosak a keretek. Ezek nagyon egyszerűek. Reggel ébresztő, a gyerekeket iskolába kell küldeni. Gyakorta ez a családokban sem megy harcmentesen. Engem például nem volt egyszerű iskolába küldeni. Mindenkinek rendben kell tartani saját életterét, tanulnia kell, ha tetszik, ha nem. Ebben a kötelezettségben élnek. Egyfajta tiszteletet kell tartaniuk egymással és a nevelőkkel szemben. Ezek a legszűkebb keretek, megtartásuk sokszor nagyon nehéz és fáradságos.

Milyen eszközök vannak a nevelők kezében?

Legtöbbször ő maga az eszköz. A nevelő alkalmasságát mutatja, reggel felkel-e a gyerek, napközben bemegy-e a tanulószobára és tanul-e? Ha ezt nem érem el, nem vagyok alkalmas a munkára. Ugyanakkor törekedni is kell arra, hogy alkalmassá váljak a munkára. Honnan tudja a szülő, hogy alkalmas lesz-e a feladatára? Nyilván alkalmassá akar válni arra, és mindent meg is tesz ennek érdekében. Van olyan nálunk, aki nagyon bénán kezdte, de egyszerűen akart velünk dolgozni, akart velünk élni. Megtanulta. Nem szabad elfelejteni, hogy ez a munka szakma, és mint ilyen, tanulható. Nyilván szükséges hozzá személyes affinitás, érdeklődés. Nincsen azzal sem baj, ha elbukom. Én is elbuktam számtalanszor, akár mint vezető is. Mindannyian hozunk hétköznapijainkban kisebb nagyobb rossz döntéseket. Nincsen ezekkel semmi baj, ha felismerem, hogy ezek rossz döntések voltak, és tudom revidiálni a nézeteimet. Akkor alkalmassá válok a feladatra.

Mivel tudják segíteni ebben a folyamatban a nevelőt?

Az otthonban folyamatosan működik szupervízió, ami ehhez a munkához elengedhetetlen. Ezekre a kéthetente tartott alkalmakra mindenki odaviheti a maga elakadását. Hol van nekem bajom a rendszerrel, a főnökkel, az egyes gyerekekkel? Ezeket kell odavinni, és az elakadásokban szintén találkozni saját magammal, az én működésemmel. A vezető számára fontos, hogy az „embereit” karbantartsa, hogy ügyeljen az egészségükre. A vezető olyan mentális állapotban akarja őket tudni, ami alkalmassá teszi őket a jó teljesítmény nyújtására.

Nehéz munkatársakat találni a nevelés feladatára?

Alkalmas szakembereket nagyon nehéz. Az otthon nagyon speciális terep. Olyan

gyerekekkel kell foglalkozni, akik nem akarnak ott lenni. Sőt, olyan szigorú norma szerint kell élniük, amivel az utóbbi néhány évben nem találkoztak. Mindezt úgy kell betartatni velük, hogy ne katonai kaszárnyában éljék meg a mindennapjaikat. Ez egyfajta művészet.

A hit, vallásgyakorlat milyen szerepet játszik az otthon életében?

A nevelők kiválasztásában nem feltétlenül játszik szerepet. A tapasztalat azt mutatja, hogy bár a vallásosság nem kritérium, de aki megmarad, azoknak közül van az Istenhez. A munkatársainknak fontos a személyes hit, amit meg is vallanak a gyerekek előtt. Az ünnepeken elviszik a gyerekeket szentmisére. Van egy tér, amit kápolnának használnak, és megtalálják az alkalmas helyeket, hogy együtt legyenek az imádságban. Ez nem volt soha kötelező, aki akar részt vett. Sokan voltak velünk. Meghatározó, hogy a nevelők hitelesen tudják kimondani Jézus nevét, hitelesen tudjanak beszélni a szeretetről. Végtelen jót tenni találni az otthonba egy lelkipásztort, aki hetente legalább egy napot a fiúkkal töltene. Egyelőre erre nincs mód.

Tudnak segíteni neveltjeiknek, hogy megtalálják a kiutat?

Általában két évet töltenek nálunk a fiúk. Ez az időtartam alkalmas arra, hogy valóban megismerjük őket. Nagyon sokat segít, ha van mögöttük család, ahova visszatérhetnek. Arra törekszünk, hogy őket visszagondozzuk a családjukba. Akiknek nincs családjuk, gyakorta utógondozó otthonokba kerülhetnek. Nincsenek receptek, az utat mindenkinek magának kell megtalálni, nekünk ebben kísérni kell őket. A kérdésre, hányan lesznek „tiszták”, azt kell mondanom, kevesen. Felnőtt szenvedélybetegek mondták, míg ők meggyógyultak, addig mellettük tízen–húszan kipörögtek. Nehézzé teszi növendékeink számára az életkezdet, hogy a hozzánk kerülő tizenhat-tizenhét éves fiúk sok esetben az ötödik osztályt járják éppen. Kevés az olyan növendék, akinek megvan a nyolc általánosa és középfokú tanulmányokat végezhet.

Hogyan tudja az ember feldolgozni, hogy nem tud segíteni?

Ez pokoli fájdalmas. Nyomasztó a tehetetlenség. Nem lehet a gyerek nélkül segíteni. Van olyan gyerekem, aki már meghalt. Huszonkét évesen halálra drogozta magát. A sportban különösen tehetséges volt, zűrös családdal a háta mögött. Függő személyiség volt, esze

ágában sem volt leállni, drogozni akart. Mindent meg is tett érte. Hazudott, lopott, csalt. Elérte a célját, és belehalt. Megdöbbenő, amit mondok, de bármit teszünk, azért tesszük, mert az nekünk jó. Mondok egy példát. Nem egy olyan asszonyt ismerek, akik szenvednek alkoholista férjük mellett, majd elválnak. Soha ilyen többet, új életet kezdenek – mondják. Aztán mégis további hasonlót beválasztanak. Nem azért mert nem látják, hanem egyszerűen azért, mert ebben a játszmában valamiféle örömük mégiscsak van. Bármit is teszünk, azért tesszük, mert az nekünk örömet okoz.

Hogyan alakult ki Önben a vonzódás, hogy ezzel a területtel foglalkozzon?

Régi történet, a teológiára nyúlik vissza. Az akkori szikrát később elkezdtem táplálni. Érdekeltek a szenvedélybetegek. Nem hiszem, hogy én különb lennék. Sok esetben ugyanazokat a harcokat vívtuk meg, csak az én stressztűrésem magasabb volt, vagy az én kondícióim jobbak voltak, hogy ezeket hordozni tudjam. Mindannyian függőségben élünk. Sokféle szenvedélybeteggel találkoztam. Ismerek például hosszú évek óta tiszta alkoholistákat, akik most futnak. 70–100 kilométereket lefutnak egyvégtében. Volt olyan hatvan éves ember, aki kifutott Moszkvába. Ő a szenvedélye tárgyát cserélte ki. Nem iszik, hanem fut. Azt gondolom, van bennünk néhány dolog, ami ilyen kényszerű. Ez nem feltétlenül negatív, bár mindig negatívumként éljük meg. A keresztény ember számára rossz az, ha megéli, hogy függ az Istentől?

Ezért annyira fontos a segítő szakmákban az önismereti képzés?

Anélkül, hogy ne találkoznánk önmagunkkal, a betegekkel foglalkozni finoman szólva is veszélyes. Ön- és közveszélyessé válhat az ember. Találkoznom kell saját árnyékfoltjaimmal, a saját árnyékommal. Milyen vagyok? Indulatos, hirtelen haragú, melankolikus vagy éppen depresszív, flegma? El kell tudnom fogadni magamat, az árnyékfoltjaimmal együtt. Csak így van esélyem arra, hogy hitelesen legyek jelen. A munkámban segíthet, ha felismerem, most az árnyékom, a gyengém jutott szóhoz, megint afelé visznek a cselekedeteim, hogy a saját gödrömbe essek bele. De meg tudok előtte állni, ha ez tudatosul bennem.

Milyen fogódzók segítenek az embernek ebben a tisztánlátásban?

Alapvető, hogy akarjak a tudatában lenni, mik a gyengeségeim. Nagyon fontos, hogy ébren

éljük az életünket. Legyünk tudatában a gondolatainknak, érzéseinknek, cselekedeteinknek. Hívó emberként a megtört Jézusra tekintve meríthetünk erőt, hogy hordozni tudjuk magunkat. Hiszen fájdalomként, hiányként éljük meg a találkozást saját árnyékunkkal. Azzal találkozom, hogy nem tudok igazul működni.

Többször felhívta a figyelmet arra, a katolikus egyházban hangsúlyosabban kellene foglalkozni a szenvedélybetegséggel. Mi az oka, hogy ez a terület inkább a peremen van?

Úgy látom, a 90-es években sikk volt ezzel foglalkozni, ma már nem az. Ez érvényes az egész magyar valóságra. Részben közömbösekké váltunk, részben annyira gyorsan változnak a szerhasználat trendjei, hogy az már nem követhető. A 2000-es évek elején nagyon sok terápiás központ még markánsan az ópium használókra volt kihegyezve. Ma a szakemberek visszasírják a régi ópium használókat, mert azok kiszámíthatóak voltak. Az új cuccok hetek alatt rombolják szét az ember testét, míg a heroinnal évekig el lehet húzni. Nem lenne szabad arról elfelejtkezni, hogy egyre korábban kezdenek el a gyerekek dohányozni, alkoholizálni. Egyre jobban eltűnik a markáns vonal a lányok és fiúk között. Ma már a rendszerbe több lány kerül be, mint fiú. Itt tartunk. Sőt, a lányok gyakran a fiúknál is brutálisabbak, és esetükben ez mindig több dologgal meg van terhelve: prostitúcióval, korai lányanyasággal. A kormányzati drogstratégiában számítanak az egyházak szerepvállalására, fel kellene vállalnunk ezt a munkát. A katolikus iskola sem izolációs központ, nem kímélik az új trendek. Az egyházi út lehet, ha képzünk szakembereket, hiszen nagy a szürkeállományunk.

forrás: Trautwein Éva/Magyar Kurír